

ФУНКЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Редько Валерій,

доктор педагогічних наук,
доцент, старший науковий співробітник,
завідувач відділу навчання іноземних мов
Інституту педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Зміна педагогічних парадигм у шкільній іншомовній освіті України, спрямування їх на компетентнісні засади різнобічно залежить від тенденцій розвитку загальної середньої освіти як макросистеми, що забезпечує становлення особистості в сучасному глобалізованому, мультилінгвальному та полікультурному світовому просторі. Такі особливості зумовлюють перегляд цілей і змісту навчання, у тому числі визначення й уточнення дидактичних і методичних функцій навчальних матеріалів як засобів оволодіння іншомовним спілкуванням. Вони мають відповідати цілям навчання, узгоджуватися з віковими особливостями, потенційними можливостями та ситуативними комунікативними потребами учнів 1–4 класів і сприяти усвідомленому оволодінню ними іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування. Узагальнимо ці функції на рисунку.

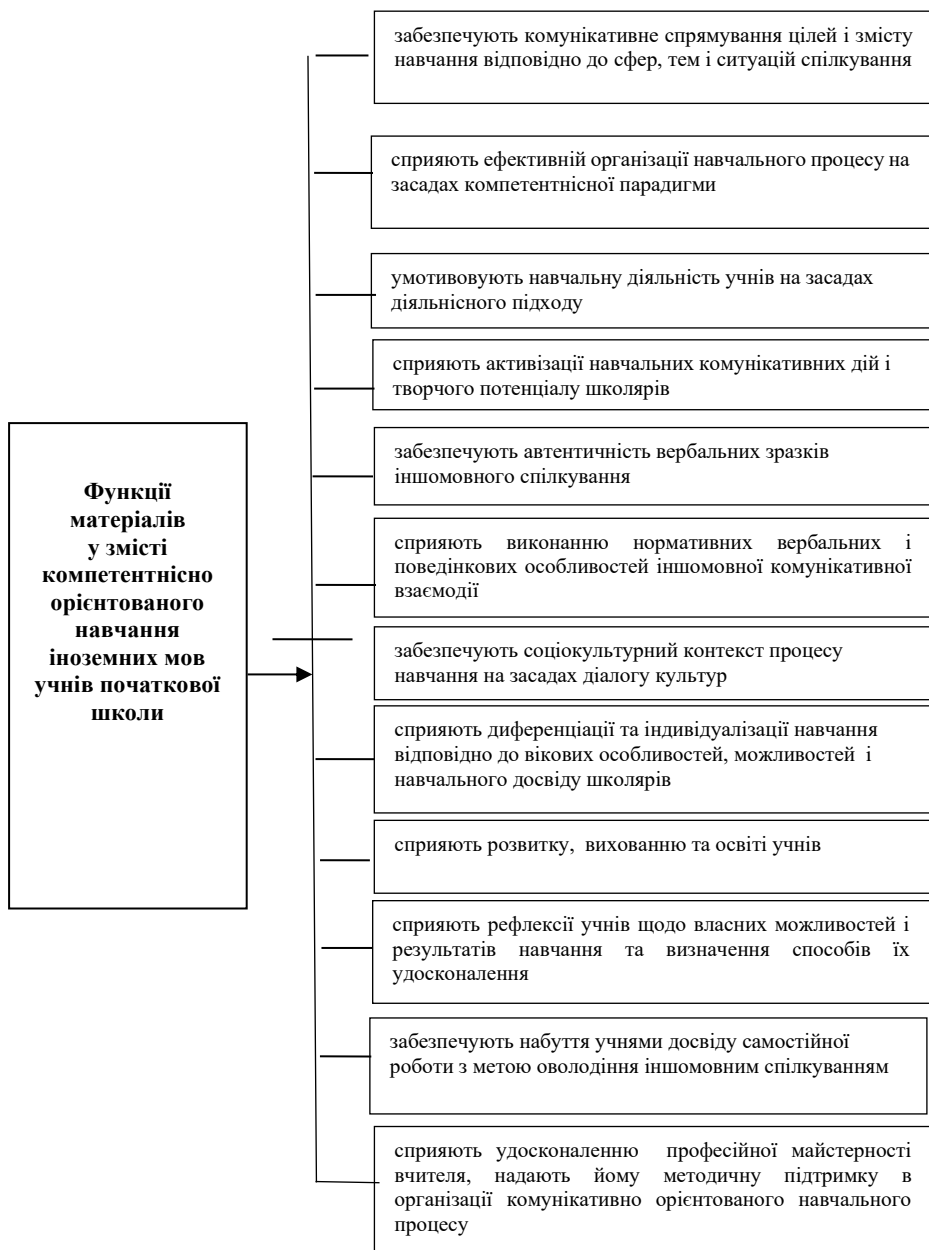

Рис. 1. Функції матеріалів для компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів початкової школи

Зазначені функції навчальних матеріалів різнобічно ілюструють їх здатність забезпечувати учнів початкової школи навчальною діяльністю, спрямованою на формування в них іншомовної комунікативної міжкультурної компетентності. Основними особливостями функцій є їх спрямування на іншомовні ситуативні комунікативні потреби учнів, на вмотивування їхньої навчальної діяльності, на усвідомлення взаємопов'язаного оволодіння мовою і мовленням, на засвоєння і дотримання правил комунікативної поведінки, прийнятої у країні, мова якої вивчається, на здатність до саморефлексії з метою коригування своєї діяльності та пошуки способів її вдосконалення. А це означає, що навчальним мовним, мовленнєвим, ілюстративним та інформаційним матеріалам, дібраним для компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів початкової школи, характерні *навчальна, діагностична, коригувальна, загальнонавчальна* функції.

Навчальна функція проявляється у використанні інструкцій як засобів управління процесом засвоєння лінгвістичної, мовленнєвої, соціокультурної інформації: вони ілюструють учням орієнтовну основу діяльності. Це своєрідні засоби оволодіння матеріалізованим етапом дій, перетворення їх зовнішніх видів у внутрішні.

Діагностична функція забезпечує можливість школярам у процесі їхньої роботи самостійно здійснювати поетапну діяльність з метою утворення необхідної форми мовної одиниці, аналізувати та порівнювати свої дії відповідно до презентованої інструкції, адаптуючи їх до наданих рекомендацій.

Коригувальна функція дає учням змогу контролювати власні дії, звертаючись до змісту інструкції та зразка, за потреби вносити певні корективи до результатів своєї діяльності.

Контролювальна функція забезпечує можливість зіставляти результати своєї роботи зі зразком, оцінювати рівень засвоєння навчального матеріалу та визначати перспективи розвитку діяльності, спрямованої на оволодіння певним об'єктом. Ця функція слугує учням своєрідним засобом орієнтування в подальшій діяльності (потреба перейти до інших навчальних дій або до іншого навчального матеріалу, чи надати більшої уваги попередньому матеріалу для успішнішого його засвоєння).

Виконання цих функцій забезпечується дидактично доцільно визначеною системою вправ і завдань, які мають сприяти здобуванню учнями відповідних знань і формуванню іншомовних компетентностей: мовної, мовленнєвої, соціокультурної, загальнонавчальної, що асоціюється із набуттям досвіду використовувати іноземну мову як засіб міжкультурного спілкування.